

Hipòlit Làzaro

per Ramon Sabatés

Amb motiu del CENTENARI DEL NAIXEMENT del tenor català Hipòlit Làzaro, "QUADERN" inclou un article del seu biògraf Ramon Sabatés, historiador especialitzat en la seva vida i en les actuacions de l'insigne cantant d'òpera. Aquest escrit és una mena de resum del magnífic llibre, del mateix autor, que la col·lecció GENT NOSTRA de "Edicions Nou Art Thor" de Barcelona ha publicat recentment sobre el nostre tenor.

A Sabadell, Hipòlit Làzaro hi tingué nombrosos amics i admiradors i entre els primers cal esmentar la família Fortuny que, en el capvespre de la seva vida, li sabé demostrar, amb l'amistat, l'agraïment i l'admiració que el seu art li mereixia; cal esmentar igualment com a testimonis addictes dels seus èxits al LICEU, avui desapareguts, els Piferrer, els Sanahuja-Garriga, els Manent, el Doctor Ballús, etc.

Ara caldria que la nostra ciutat, que ha esdevingut la seu de magnífiques activitats operístiques retés un homenatge públic a l'inoblidable Hipòlit Làzaro.

El 1987 ha estat l'any del centenari del naixement del qui fou considerat com el tenor més gran del món, el mundialment famós Hipòlit Làzaro Higuera, nascut a Barcelona el 13 de setembre de 1887, al carrer de l'Escorxador, 13, de la barriada de Gràcia.

Encara que descendia de la noblesa aragonesa, la seva infantesa fou molt humil i des de petit hagué d'alternar els seus estudis amb el treball, despenyant una sèrie d'oficis, fins arribar a estudiar música i cant. Les peripècies que sofrí omplirien moltes pàgines.

Debutà al Teatre Novetats, de Barcelona, el 26 de març de 1910 i ja des d'aquell moment va quedar considerat com "la millor veu de tenor que mai s'hagués escoltat".

A Itàlia, on li deien "il re degli tenori" (el rei dels tenors) en preguntar al gran compositor Pietro Mascagni si ell també el considerava com el millor tenor del món, respongué: -"No sols del món, sinó el més gran tenor que hi ha hagut a la història; ni el mateix Gajarre tenia una veu així, tan potent i ben timbrada que l'aventatjava amb l'escola de la mitja veu i també amb l'agut". Aquestes opinions eren compartides per tots els mestres: Giordano,

Puccini, Colli, Crespi, Tango, Mingardi, Toscanini, etc.

A l'enciclopèdia de l'Òpera Italiana consta com "il cantante miracoloso". Als Estats Units se'l coneixia com una veu que "besava el miracle". Al Metropolitan Opera House de Nova York, se'l considerava igualment el millor de tots els temps. El públic l'obligava a repetir les romances, com en el cas del famós Rigoletto, on va haver de repetir cinc vegades "la donna è mobile". Va ésser en aquesta ocasió que el gran Caruso, comentà: -"Si jo tingués la veu d'en Làzaro!"... i afegí: -"Després de sentir això, ja no podré tornar a cantar el Rigoletto aquí... Comprend que Hipòlito Làzaro és molt superior a mi..." I no el va cantar més.

Làzaro fou l'únic cantant que va desafiar el poder del nefand Tit Ricordi, anomenat "emperador del món de l'òpera". Aquest volgué **eliminar-lo del mapa**, en no poder doblegar-lo com feia amb tothom, però es ca acovardir temerós que Làzaro (que tenia tant de bondat com de geni, quan calia) l'eliminés a ell.

Es recorda que Mascagni encomanà al gran tenor la difícil partitura de **Il piccolo Marat**, dient: -"O canta l'es-pagnoletto o jo no donaré més òperes al meu país". De fet, aquesta òpera ningú més que ell no l'ha pogut cantar com l'escrigué el seu autor, és a dir, sense retalls, variar la tesitura, etc. Mascagni així ho digué: -"Aquesta obra és d'ell, de l'Hipòlit; jo l'he escrita per a ell, pensant en les seves facultats úniques en la història,, i si alguna vegada ho intentessin l'obra perdria tota la seva bellesa, interès i encant..."

Quant el gran tenor català cantà a l'Òpera de París, la premsa digué que "la gran orquestra del teatre quedà en-xiquida... pobra... al costat d'aquella veu d'or d'un timbre i un calibre desconegut i una riquesa de matisos com mai no s'havia escoltat"...

Quant al Liceu, recordem encara com a la vigília de les seves actuacions, la "cua" per aconseguir entrades començava a les Rambles, donant la volta pel carrer Sant Pau, repetint una altra volta pels carrers del darrera fins a sortir pel carrer de la Unió...

Podríem transcriure moltes opinions reflectides en un munt de retalls de premsa d'arreu: al Metropolitan, a la Scala de Milan, al Liceu, al Colon de Buenos Aires, al Reial de Madrid... de tots els països on actuà amb un èxit total.

Vull, però, afegir que a les seves qualitats artístiques s'hi unia una altra: la seva bonhomia. Làzaro va dedicar gran part del que guanyava per ajudar sempre als altres. Aquesta vessant no ho expliquen els comentaristes. Per això vull encabir en aquest just espai una anècdota com tantes d'altres que podria explicar. En una ocasió, en sortir del Teatre Colon de Buenos Aires, veié un vell captaire que tocava el violí, amb el barret a terra. L'Hipòlit s'hi apropà i li entregà un xec de cinc mil pesos que acabava de cobrar per la seva actuació, dient-li: -"Teniu, bon home, deixeu el violí per una temporada i mengeu be... El vell creia veure visions i va respondre que no ho podia acceptar, però en Làzaro li replicà: -"Estigueu tranquil, que a mi no em farà falta, perquè demà a la nit, quan torni a cantar aquí, ja me'n donaran un altre de xec com aquest..."

De debó que d'aquest tenor podria contar-ne molta història. ●

**ANÁLISIS CLÍNICOS
i PERFUMERIA
COSMÈTICA de**
Joan Garriga i Manich
(Analista Diplomada de Sanitat, Inspector
Farmacèutic Municipal).

Passeig Plaça Major, 37
Telèfon 725 53 53 - SABADELL